

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag om samverkan kring kompetensförsörjningsfrågor i hälso- och sjukvården

Regeringens beslut

Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet får tillsammans i uppdrag att analysera och föreslå hur samverkansarenor på nationell och regional nivå mellan aktörer med ansvar för kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården kan utvecklas långsiktigt. Myndigheterna ska inom ramen för uppdraget så snart som möjligt starta en dialog om samverkan inom kompetensförsörjningsområdet mellan berörda aktörer med bäring på verksamhet i hälso- och sjukvården, utbildning och arbetsmarknad. Därutöver ska myndigheterna så långt det är möjligt säkerställa en förbättrad tillgång till statistik och prognoser över det totala kompetensbehovet i hälso- och sjukvården, oavsett driftsform eller huvudman.

Myndigheterna ska genomföra uppdraget i samarbete med berörda aktörer, bl.a. företrädare för hälso- och sjukvårdens huvudmän, universitet och högskolor, Arbetsförmedlingen, arbetsmarknadens aktörer och olika yrkesgrupper i hälso- och sjukvården, samt överväga hur patientorganisationer kan involveras i arbetet.

Socialstyrelsen ska samordna sin del av uppdraget med det pågående uppdraget om att ge stöd till landstingens planering av kompetensförsörjning, S2015/7804/FS (delvis).

Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet ska årligen till Regeringskansliet (Socialdepartementet och Utbildningsdepartementet) redovisa vidtagna åtgärder och aktiviteter. Senast den 31 augusti 2019 ska myndigheterna rapportera sin analys av hur den nationella samverkan kan fortgå ur ett långsiktigt perspektiv.

Universitetskanslersämbetet får för uppdragets genomförande disponera 1 500 000 kronor under 2016. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 1 Professionsmiljarden under budgetåret 2016. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske senast den 1 december 2016. Medel som inte utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2017. Vid samma tidpunkt ska lämnas en ekonomisk redovisning över använda medel till Kammarkollegiet.

Rekvisition, eventuell återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Skälen för regeringens beslut

Universitet och högskolor har en långtgående frihet att styra över utbildningsutbudet och ansvarar i huvudsak själva för vilka utbildningar som de väljer att ge. Beslut om utbildningsutbud och dimensionering ska fattas utifrån studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov på nationell nivå. Hälso- och sjukvårdens verksamheter är skyldiga att se till att där det bedrivs hälso- och sjukvård ska det finnas den personal som behövs för att god vård ska kunna ges. För att detta ska vara möjligt är universitet och högskolor centrala aktörer för att säkra en god tillgång på välutbildad personal i hela Sverige.

I betänkandet Högre utbildning under tjugo år (SOU 2015:70) konstateras att samhällets behov av utbildade för hälso- och sjukvården i dag inte tillfredsställs inom vårdutbildningarna. Utredaren menar också att det är angeläget att den systematiska dialogen och samverkan mellan högskoleutbildningens alla intressenter förstärks. Även den nationella samordnaren för effektivare resursutnyttjande inom hälso- och sjukvården har i betänkandet Effektiv vård (SOU 2016:2) lyft vikten av ökad samverkan på området.

Hälso- och sjukvården bedrivs lokalt och regionalt. Huvudmännen har det övergripande ansvaret för att tillhandahålla en god vård och bemanna sina verksamheter så att uppdraget kan genomföras på bästa sätt. En god kompetensförsörjning förutsätter att det finns goda möjligheter att planera verksamheten ur såväl ett kort som ett långt perspektiv. För detta krävs tillgång till hållbar och övergripande statistik och prognoser över tillgången på olika yrkesgrupper. Arbete bedrivs redan nu bl.a. genom Socialstyrelsens uppdrag att årligen utveckla och publicera ett Nationellt planeringsstöd samt genom Universitetskanslersämbetets prognoser, bl.a. rapporten Högskoleutbildningarna och arbetsmarknaden. Regeringen ser fördelar med att Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet gemensamt bidrar till ytterligare utveckling på området. Myndigheterna ska därför inom ramen för uppdraget säkerställa hur statistik och prognoser över det totala kompetensbehovet i hälso- och sjukvården, oavsett driftsform eller huvudman, kan utvecklas över tid.

I framtagandet av statistiken ska myndigheterna beakta hur denna kan utgöra ett praktiskt användbart underlag för prognoser och därmed för huvudmännen i deras arbete med kompetensförsörjning samt universitets och högskolors arbete med dimensioneringen av hälso- och sjukvårdsutbildningarna.

Regeringen har sedan sommaren 2015 fört återkommande samtal om kompetensförsörjning i hälso- och sjukvården med företrädare för bl.a. vårdens medarbetare och huvudmän samt för högskolorna och uppfattar att det finns behov av att bidra till ökad samverkan på nationell nivå mellan de olika aktörerna så att en helhetssyn på utmaningar, möjligheter och ansvar kan uppnås. Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet ska därför så snart som möjligt kalla samman berörda parter för att bidra till och möjliggöra samverkan, som ur ett brett perspektiv rör området kompetensförsörjning i hälso- och sjukvården inom ramen för nuvarande ansvarsförhållanden.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder såsom yrkesintroduktionsanställningar och arbetsmarknadsutbildningar bidrar också till hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning. Aktörer inom det området är därför viktiga att inkludera i samverkan.

Även regional samverkan är viktig för att det löpande arbetet i hälso- och sjukvården och utbildningssektorn ska ske effektivt och med god kunskap om förhållandena såväl lokalt som regionalt. Myndigheterna ska därför även främja hur regionala strukturer för samverkan kan utvecklas.

Exempel på frågor som kan lyftas för samverkan är övergripande kompetenskrav för vårdens medarbetare och drivkrafter för utvecklingen av nya arbetssätt. Ett annat exempel på när samverkan brustit är hur verksamhetsförlagd utbildning och praktik ska organiseras mellan lärosäten och huvudmän så att bl.a. nyanlända och personer med hälso- och sjukvårdsutbildning från tredje land inom ramen för regeringens snabbspår och kompletterande utbildningar kan få möjlighet att snabbt komma ut i verksamhet.

Under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet avser regeringen att avsätta medel för uppdraget även under 2017–2019.

På regeringens vägnar

Gabriel Wikström

Helena Cantù

Likalydande till

Universitetskanslersämbetet

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevisionen
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ek
Utbildningsdepartementet/UH
Kammarkollegiet